

Správy

Spomienka na prof. Vieru Žbirkovú

Viera Žbirková, prof. PhDr., CSc., nar. 14.8.1941, nás opustila dňa 10.1.2011 v Bratislave.

Slovenská pedagogická spoločnosť pri SAV zastúpená prof. Mgr. Ladislavom Macháčkom, CSc., predsedom spoločnosti, podala návrh na ocenenie prof. Viery Žbirkovej in memoriam – Veľkej medaily sv. Gorazda. Návrh prešiel komisiou MŠVVŠ SR. Slávnosť odovzdávania sa bude konať 28. marca 2011 v historickej budove NR SR v Bratislave.

Prof. PhDr. Viera Žbirková, CSc, rod. Lečková, sa narodila 14. augusta 1941 v Brodskom a po štúdiu na Pedagogickej škole pre vzdelávanie učiteľov národných škôl (1955 – 1959) pokračovala v príprave na učiteľskú dráhu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, odbor pedagogika a slovenský jazyk a literatúra (1959 – 1964). Po ukončení štúdia sa stala vysokoškolskou učiteľkou na Katedre pedagogiky Pedagogickej fakulty v Nitre, ktorej zostala verná plných 34 rokov. Tu získala aj akademický titul PhDr. (1969) a nadobudla vedeckú hodnosť CSc. (1982). Prednášala nielen svoj ťažiskový odbor dejiny pedagogiky, ale aj ďalšie základné pedagogické disciplíny.

Od počiatku svojej učiteľskej dráhy sa venovala dejinám pedagogiky. V roku 1975 uverejnila knižnú monografiu Jur Hronec – pedagóg (Bratislava : SPN, 1975), dodnes jedinú o tejto významnej osobnosti slovenského školstva, v ktorej preukázala svoju erudovanosť na poli historicko-pedagogického výskumu. Postupne rozširovala diapazón svojho odborného záujmu aj na spracovanie historických portrétov ďalších učiteľov (A. Markuš, M. Čulen, R. F. Osvald, F. Mojto), zaujímala sa tiež o históriu česko-slovenských školských vzťahov a v 80. rokoch významnou mierou prispela aj k tvorbe hesiel do Pedagogickej encyklopédie Slovenska.

Po roku 1989 sa prof. Žbirkovej otvorili nové možnosti učiteľského pôsobenia – postupne získala akademickú hodnosť docentky (1990) a profesorky (2000) – ako aj vedeckej publikačnej tvorby a kariérneho postupu. V roku 1998 sa stala jej pôsobiskom Filozofická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa, kde garantovala štúdium sociálnej práce. Od roku 2003 pôsobila na Katedre všeobecnej a aplikovanej etiky, kde sa venovala výchove doktorandov, viedla diplomové a iné kvalifikačné práce. Naďalej vedecky bádala a rozširovala svoj odborný záujem aj o otázky školského múzejníctva, komeniologický historický výskum (garantovala slovenský podiel na tvorbe celoštátnej encyklopédie Encyklopédia Comeniana) a tým prispievala k plodnej spolupráci českých a slovenských pedagógov. Aktívne vystupovala na početných domácich, ale aj na zahraničných vedeckých pedagogických podujatiach, kde prezentovala

nielen výsledky vlastnej vedeckej aktivity, ale aj výsledky rozvoja školstva na Slovensku. Prispela k záchrane a otvoreniu historickej školskej budovy v areáli nitrianskeho Agrokomplexu, pomáhala pri zachovávaní ďalších školských pamiatok a s charakteristickým zánietením a entuziazmom získavala študentov pre štúdium našej školskej histórie. Bez nadsázky možno povedať, že v posledných dvoch desaťročiach nebolo na Slovensku historicko-pedagogické podujatie, na ktorom by aktívne nevystúpila, nezúčastnila sa ho, alebo iným spôsobom neprispela k jeho zdarnému priebehu. Žiaľ, svoje dielo nestihla dokončiť, začiatkom roku 2011 vo veku nedožitých 70 rokov náhle skonala v dôsledku ťažkej choroby.

Vladimír Michalička – Ladislav Macháček
Slovenská pedagogická spoločnosť pri SAV